

retiraju fenomen religije s povijesnog, teološkog, filozofskog, umjetničkog, psihološkog, sociološkog i političkog stajališta.

BSC (1981) obuhvaća 776 bibliografskih jedinica razvrstanih po strukama; uvodno su doneseni: periodika — kratice sa preglednim brojevima, ostale kratice, predmetno i autorsko kazalo, zatim pregled struka (po UDK). Sve to uz tehničke opaske glavnog urednika omogućuje da se ovom bibliografijom možemo lako i korisno služiti. Tako se npr. za nekoliko minuta može lako ustanoviti da je iz naše *Crkve u svijetu* (CuS) ušlo četrdesetak radova. Odmah zatim lako zaključujemo na temelju jednog pogleda na dvije stranice *Kazala* CuS 1981. (br. 4, str. 382/3) da su za BSC, rekao bih pravilno, bili relevantni svi naši uvodnici, rasprave i članci, pogledi, prinosi, panorame, razgovori i prilozi, izuzev onih pjesničkih, i k tome još dobra polovica osvrta prikaza i kritika. Rekao bih i više od toga: sigurno je naše *Kazalo* pravilno razvrstanom građom poslužio uredništvu BSC, pa tako na konkretnom primjeru vidimo kako je bibliografija u velikom i malom bazično korisna, te kako svi moramo podržavati i priznavati bibliografski rad.

OBITELJ I TERAPIJA

Ivan Grbešić: Die Entwicklung von theoretischen Modellen in der Familienpsychotherapie, Rim 1982 (doktorska dizertacija)

Želimir Puljić

Na fakultetu odgojnih znanosti u Rimu, koji djeluje u sklopu Papinskog salezijanskog sveučilišta, objavljena je disertacija Ivana Grbešića* pod rednim brojem 196. Naslov teze je *Die Entwicklung von theoretischen Modellen in der Familienpsychotherapie*. Radnja je napisana na njemačkom, obuhvaća 138 stranica.

U samom uvodu svog znanstvenog djela autor spominje da je poticaj za istraživanje došao iz prakse. Dvije godine rada s djecom i mladima u savjetovalištu spomenutog fakulteta u Rimu (1971—1973) doveli su ga do uvida da problemi o kojima se obično raspravlja u savjetovalištu ne leže toliko u klijentu koliko u strukturi obitelji odakle klijent dolazi. Ta spoznaja potakla je i pisca ove radnje da se dađe na istraživanje na području obiteljske terapije. Kako je pokret obiteljskog liječenja nastao u Sjevernoj Americi, autor je ograničio svoje istraživanje na to područje i pokušao da analizira i usporedi teoretske postavke raznih psiholoških strujanja. Iz cijele šume psiholoških pravaca koji su nastali ili još niču na području USA, autor je odabrao da opširnije obradi dva modela: psihoanalitički i psihosocijalni.

Radnja je podijeljena na četira poglavlja. U prvom poglavlju Grbešić je dao sumaran i iscrpan pregled pojmova koji se tiču obitelji kao i raznih teorija u vezi s tumačenjem nastanka i dinamike obitelji. Budući da znanosti koje se bave čovjekom (kao npr. biologija, psihologija, ekologija, sociologija, psihoanaliza) imaju »puno toga reći... svaka na svom području« i kako se teoretičari često razilaze ili prenatlašavaju pojedine vidike, to se autor ove

* Dr. Ivan Grbešić se rodio 18. 06. 1939. u Dobrkovićima u Hercegovini. Osnovnu je školu završio na Širokom Brijegu, a klasičnu gimnaziju u Zadru. Nakon završenog filozofskog i teološkog studija započinje 1969. sa studijem psihologije na Papinskom Salezijanskom sveučilištu u Rimu. 1973—1974. odlazi u USA da bi se specijalizirao na području obiteljske psihoterapije. 1975. predaje tezu i biva promoviran. Od 1976. do 1977. boravi kao asistent na istolmenom sveučilištu, a od 1978. radi u Njemačkoj kao savjetnik za djecu, mlade i roditelje inozemnih radnika u Nürnbergu i Manheimu.

dizertacije zalaže za interdisciplinarni pristup problemu obitelji (str. 16). U drugom poglavlju autor je izložio bio-psihoanalitički, a u trećem bio-psihosocijalni teoretski model. Oba obrađena modela imaju i svoju povijesnu pozadinu. Bio-psihoanalitički pravac bazira svoje zaključke na idejama i postavkama psihoanalize, a zastupnici su ovih modela: Ackerman, Bowen, Jackson, Bell, Whitaker, Felder kao i Wynne. Bio-psihosocijalni teoretski model temelji svoja razmišljanja na rezultatima najnovijih otkrića socijalnih društvenih disciplina s područja komunikacije, interakcije, odnosa, zajedništva. Zastupnici su ovoga modela mnogobrojni, a predstavljaju široke krugove sociologa, psihologa, savjetnika, psihijatarata i socijalnih radnika.

U četvrtom poglavlju autor se kritički osvrće na dva obrađena modela. Premda se u teoretskim postavkama, u vezi s antropološkim terminima, ta dva modela razilaze, autor drži da se oni zapravo u praksi nadopunjuju. Dapače, Grbešiću se čini neopravdano razlikovanje jednog modela od drugog, pogotovo kad se teži prema stvaranju jednog integrativnog teoretskog modela koji bi obuhvatio kako individualne tako i društvene aspekte obiteljske problematike. Pokret obiteljskog liječenja (obiteljske terapije) dosta je mlad. Započeo je tek prije 30-tak godina kad se uvidjelo da je obitelj našeg vremena podvrgnuta brojnim pritiscima što je uništavaju ili izopućuju. Dizertacija Ivana Grbešića terapeutski je doprinos na tom polju. Bilo bi dobro da autor, koji je tezu objavio na njemačkomu, svoja teoretska i praktična iskustva priopći u skorij budućnosti i na hrvatskom jeziku.

PJESNIK DVAJU MORA

Stjepan Vladimir Letinić: »Rastrožbe«, Društvo književnika Hrvatske — sekcija za Slavoniju i Baranju, Vinkovci, 1982.

N. Bićanić

Ovo je sedma samostalna knjiga pjesama Stjepana Vladimira Letinića, afirmiranog pjesnika Jadrana i našeg Sjevera, koji duboko u srcu osjeća drhtaje slavonske ravnice i ljepote dalmatinskog raslinja. Ispreplele se u ovom izrazitom pjesničkom talentu s dubokom dušom koja svuda nalazi ljepotu, svemu se divi i u sve se zaljubljuje, dvije krajnosti: košava s burom i masna slavonska zemlja s dalmatinskim kamenom. U kamenu Letinić doživljava čipku, u maslini i rogaču — krunicu, a u prostranoj slavonskoj ravnici horizont mu se Bogu podigao, u ravnici gdje lipa miri, gdje se »šenicica« talasa i zimi se čuju praporci...

Letinić je pjesnik dvaju mora i uvijek ističe: »Jedno me rodi, drugo odgoji, na oba MORA cio sam!« Rodio se 19. rujna 1935. godine u Savru na Dugom otoku i već s devet godina sastavio prvu pjesmu u dalekom elšatskom zbjegu na Sinajskom poluotoku, a onda stjecajem povijesnih okolnosti dospio u Slavoniju u kojoj je i odrastao. I opet stjecajem okolnosti iz Slavonije preselio u Zagreb. Bog zna da li mu je ovdje stanište? I »nije li sve to previše za pjesničku dušu koja se lako zaljubi, i kud god joj brod zaplovi na ljepotu odmah nailazi, i zadivljena se bez daha zaustavi, te na obalu nijednu ne može osuđena na vječne plovidbe od nemila do nedraga, bez doma ostaje, bez sućuti, bez promicanja napretka, dok slijepi šišmiš dom svoj nalazi...« Ovaj je pjesnik, toga je i sâm svjestan, osuđen na plovidbe! Dva mora u njemu mrmore: ono gdje »cvatu koraljni grebeni i lišaji čuvaju staro stijenje« — tamo je nikao, a »nedolasci mu se ponavljaju«, i ovo slavonsko što mu se upreta